

OECD Ülkelerinde İşgücü Piyasası Politikası Uygulamaları*

Labor Market Policy Practices in OECD Countries

Turan ÇİDEM^a, İsmail ŞENTÜRK^b

^a Öğr. Gör., Doğuş Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Bölümü, tcidem@dogus.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-8229-3542

^b Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, ismail.senturk@gop.edu.tr,
ORCID: 0000-0001-7330-6690
DOI: 10.30711/utead.1496758

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru Tarihi: 6 Haziran 2024

Düzeltilme Tarihi: 16 Temmuz 2024

Kabul Tarihi: 21 Temmuz 2024

Anahtar Kelimeler:

İşsizlik,
İşgücü Piyasası,
Aktif İşgücü Piyasası Politikaları,
Pasif İşgücü Piyasası Politikaları,
OECD Ülkeleri

ÖZ

Bu çalışmada amaç, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkelerinde işgücü piyasası politikası uygulamalarını inceleyerek bu politikaların genel ekonomi içerisindeki yerini belirlemektir. Çalışmada kullanılan veriler OECD veri tabanından elde edilmiştir. Çalışma sonucunda ele alınan yıllar itibarıyla OECD ülkelerinde pasif işgücü piyasası politikaları (PİPP) harcamalarının Gayri Safi Yurtiçi Hasılaya (GSYİH) oranının aktif işgücü piyasası politikaları (AİPP) harcamalarının GSYİH'ya oranına göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca PİPP katılımcılarının işgücüne oranının AİPP katılımcılarının işgücüne oranına göre daha fazla olduğu ve AİPP ve PİPP katılımcılarının işgücüne oranının zamanla arttığı görülmüştür. Ana kategoriler bazında yapılan inceleme sonucunda ise AİPP kapsamında uygulanan kamu istihdam hizmetleri ve yönetimi harcamalarının diğer kategorilere göre ve PİPP kapsamında uygulanan işsizlere gelir yardımı ve desteği harcamalarının erken emekliliğe göre GSYİH'ya oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir. Ayrıca AİPP kapsamında uygulanan mesleki eğitim programları ile ücret sübvansiyonlarına katılanların diğer kategorilere göre ve PİPP kapsamında uygulanan işsizlere gelir yardımı ve desteğine katılanların ise erken emekliliğe göre işgücüne oranının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

JEL Sınıflandırması: J08, J29, J68.

ARTICLE INFO

Article History:

Received June, 6, 2024

Received in revised form July, 16, 2024

Accepted July, 21, 2024

Keywords:

Unemployment,
Labor Market,
Active Labor Market Policies,
Passive Labor Market Policies,
OECD Countries.

ABSTRACT

This study aims to examine labor market policy practices in Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) countries and determine the place of these policies in the overall economy. The data used in the study were obtained from the OECD database. As a result of the study, it is determined that the ratio of passive labor market policy (PLMP) expenditures to Gross Domestic Product (GDP) is higher than the ratio of active labor market policy (ALMP) expenditures to GDP in OECD countries. Moreover, the labor force ratio of PLMP participants is higher than the labor force ratio of ALMP participants, and the labor force ratio of ALMP and PLMP participants has increased over time. The analysis by main categories reveals that public employment services and management expenditures under the ALMP have a higher ratio to GDP than other categories, and income assistance and support for the unemployed under the PLMP have a higher ratio to GDP than early retirement. In addition, it is concluded that those who participate in vocational training programs and wage subsidies implemented within the scope of the ALMP have a higher ratio to the labor force compared to other categories, and those who participate in income assistance and support to the unemployed implemented within the scope of the PLMP have a higher ratio to the labor force compared to early retirement.

JEL Classifications: J08, J29, J68.

1. GİRİŞ

İşgücü piyasası, genel ekonominin verimliliğini etkileyen kilit bir faktör piyasasıdır. Dinamik ve esnek bir işgücü piyasasında işçiler işini hızla değiştirebilir ve böylece piyasada daha üretken işlerin önünün açılması ve verimliliği düşük olan işlerin ortadan kalkması kolaylaşır

(Kuddo, 2009, s.6). Ülkelerin istikrarlı ekonomik büyüme ve kalkınması, işletmelerin düzenli mal ve hizmet üretiminde bulunabilmesi ve toplumsal yaşam kalitesi için büyük önem arz eden işgücü piyasası, işgücü talebi ve işgücü arzının bulunduğu ve tarafların karşılıklı müzakerede bulunduğu dinamik bir yapıdır. Bir ülkede işgücü piyasasının oluşumu ise boş zamanının bir kısmını ücretli

* Bu makale, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde hazırlanan doktora tezinden türetilmiştir.

işlerle değiştirmek isteyen gerçek kişilerin, belirli bir iş için gerekli mesleki eğitim ve niteliklere sahip işgücü istihdam etmek isteyen gerçek veya tüzel kişilerin, işgücü arz ve talebi arasındaki etkileşime aracılık edecek ve taraflar arasındaki ilişkiyi düzenleyecek kurumsal yapının ve çalışanların ve işverenlerin çıkarlarını korumaya yardımcı olan belirli bir altyapının varlığını gerektirir (Terziev, 2019, s.473-475).

Bir ülke ekonomisinde işgücü piyasası her zaman dengede olmayabilir. Bu bağlamda işgücü piyasasındaki dengesizliğin en büyük göstergelerinden birisi olan işsizlik, istihdam edilebilecek durumdaki kişilerin mevcut şartlar altında çalışma gücü ve arzusunda olmasına rağmen iş bulamaması durumu şeklinde tanımlanabilir (Ünsal, 2005, s.12). İşsizlik hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde en önemli sosyo-ekonomik sorunlardan birisidir (Irlandoust, 2023). Bu bağlamda işsizlik gelirin ve refahın azalması, yoksulluğun artması, sosyal dışlanma ve politik sorunlar gibi birey ve toplum üzerinde çeşitli sonuçlara yol açar (Osmani vd, 2024). Diğer taraftan işsizlik suç işleme eğilimini artırarak toplumsal huzurun bozulmasına da sebep olur (Çınar ve Taş, 2022). Ayrıca işsizlik sebebiyle çalışabilecek işgücü atıl kaldığı için bu durum GSYİH'nın daha düşük seviyede gerçekleşmesine sebep olur.

İşsizliğin kazanç kaybı şeklinde maddi etkileri olabileceği gibi psikolojik bozukluk gibi manevi etkileri de olabilmektedir. İşsizliğin işsizler üzerinde bıraktığı manevi etkiler ise çoğu durumda maddi etkilerden daha büyük olabilmektedir. Ayrıca işsizliğin artması açık iş sayısını ve istihdam olanaklarını azaltırken, çalışanların iş güvencesizliği ile ilgili kaygılarını da artırır. Dolayısıyla işsizlik, çalışanlar da dâhil işgücündeki tüm bireyleri yakından ilgilendiren önemli bir sorundur (Morgan ve O'Connor, 2021, s.395-396). Diğer taraftan işsizliğin sosyal güvenlik sistemini ve beşeri sermayeyi olumsuz etkilemesi ve gelir dağılımında adaletsizliği artırması gibi olumsuz tarafları da mevcuttur (Ehlert, 2015, s.1). Bu bağlamda işsizliğin mikro boyutta kişiler üzerinde, makro boyutta ise toplum ve genel ekonomi üzerinde ciddi derecede sorunlar ortaya çıkarması, politikacıların bu konu üzerinde ciddi önlemler almasını ve alınan önlemlerle işsizliğin çözüme kavuşturulmasını gerekli kılmaktadır (Anderson, 2009, s.343). Dolayısıyla ülkeler alınan önlemlerle bir taraftan işsizlik oranını en düşük düzeyde tutmaya çalışırken diğer taraftan da işsizliğin ortaya çıkardığı ekonomik problemleri hafifletmeye çalışmaktadır. Nitekim önleyici (AİPP) ve iyileştirici (PİPP) işgücü piyasası politikaları diğer ülkelerde olduğu gibi OECD ülkelerinin de ilgisini çekmektedir (Sahnoun ve Abdennadher, 2021).

Yapılan bu çalışmada OECD ülkelerinde uygulanan işgücü piyasası politikası uygulamalarına yer verilerek işsizlikle mücadelede uygulanan AİPP ve işsizliğin neden olduğu kazanç kayıplarını hafifletmek amacıyla uygulanan PİPP türleriyle birlikte ele alınmış ve sonrasında OECD ülkelerinde uygulanan AİPP ve PİPP için yapılan harcamalarının GSYİH'ya oranları ile AİPP ve PİPP katılımcılarının işgücüne oranları incelenmiştir.

2. GENEL OLARAK İŞGÜCÜ PİYASASI POLİTİKALARI

Küreselleşmeyle beraber bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yeniliklerin artması, hizmet sektörünün gelişmesi, demografik yapıdaki değişiklikler ve ekonomik büyümedeki yavaşlamayla beraber işsizliğin artması istihdamda daha fazla esneklik arayışına neden olmuştur (Yazar Aslan, 2021). Esnek bir işgücü piyasasında işverenlerin ve çalışanların işgücü piyasasındaki değişimlere (ücretler, çalışma süresi vb.) yanıt verebilme ve bu değişimlere uyum sağlamayabilmesi daha kolaydır (Rodgers, 2007). Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) yaptığı tanıma göre esneklik, bir işgücü piyasasının teknolojik, ekonomik ve sosyal koşullara uyum sağlama kapasitesini belirler. İşgücünün bu koşullara uyum sağlama yeteneği ise kurumsal düzenlemeler, sosyal politikalar, kanunlar, hükümet faaliyetleri, sendika faaliyetleri ve endüstri ilişkileri gibi faktörlerden etkilenir (Aydoğdu, 2012). Esneklik her ne kadar işletmelerin rekabet gücünü olumlu etkileyerek ilave istihdamı teşvik etse de esnek çalışma şekilleri çalışanların sosyal haklarını ve örgütlenmelerini daraltmaktadır. Bu durumda iş güvencesi, kamusal hakların korunması, sendika üyeliği gibi kavramlar artık yerini bireysel pazarlıklara bırakmaktadır (Özgener, 2005). Dolayısıyla esnekliğin yüksek olduğu bir işgücü piyasasında iş güvencesizliği artacağı için bu durum çalışanların iş güvencesizliğinin artması ve nihayetinde bireysel performansın düşmesi gibi pek çok probleme sebep olur. Diğer taraftan işsizliğin azaltılmasına yönelik kamu müdahalesinin temel aracı olan işgücü piyasası politikaları ile işsizlerin işgücüne kazandırılması amaçlanır (Bîrcă, 2023). İşgücü piyasası politikaları, işsizlere ve işgücü piyasasına girişte zorluk yaşayan dezavantajlı gruplara yönelik olarak tasarlanır (Tomić, 2021). Bu politikalar işçiler, işverenler ve genel ekonomi üzerinde ortaya çıkardığı etkiler sebebiyle en önemli sosyo-ekonomik politika alanlarından birisidir (Knapińska ve Woźniak-Jasińska, 2024).

İşgücü piyasası politikaları AİPP ve PİPP'den oluşur. Bunlardan ilki olan AİPP'nin teorik olarak uygulanmasının gerekçesi, işgücü piyasasındaki dengesizliğin azaltılarak işgücü piyasasındaki katılıkların ve çarpıklıkların azaltılmasıdır (Bîrcă, 2023). AİPP terimi ilk defa OECD tarafından kullanılmış olup, bu tür bir politika uygulamasının İsveç'te 1950'lere kadar uzanan bir geçmişi vardır (Lee, 2024). AİPP kapsamında yürütülen faaliyetler genel olarak kamu istihdam hizmetleri, eğitim programları, sübvansiyonlu istihdam ve doğrudan kamu istihdam programları şeklindedir (Irlandoust, 2023).

Temel amacı işsizliğin neden olduğu mali kayıpları hafifletmek olan PİPP ise işsizlik sigortası, işsizlik yardımı ve erken emeklilik gibi çeşitli uygulamalardan oluşur. Ancak PİPP işsizlerin istihdam edilebilirliğini artıramaması gibi nedenlerle eleştirilmekte ve bu nedenle politikacılar için AİPP daha fazla ön plana çıkmaktadır. Ancak AİPP'nin etkilerine ilişkin yapılan değerlendirmeler karışıktır ve bu değerlendirmelerin çoğu AİPP'nin katılımcıların istihdam edilebilirliği veya kazançları üzerindeki etkisinin sınırlı

olduğu yönündedir. Politikacılar ise siyasi sebeplerle AİPP'yi uygulamaya mecbur hissedebilmekte ve uygulanan politikaları daha olumlu değerlendirebilmektedir (Betcherman vd., 1999, s.1). Nitekim AİPP'nin etkinliğine ilişkin bazı taraflar bu politikaların işsizlikle mücadelede etkili olduğunu savunurken bazı taraflar ise herhangi bir etkisinin olmadığını savunmaktadır (Arlow, 2023). Bu bağlamda AİPP'nin ekonominin büyüdüğü dönemlerde işgücü piyasası üzerindeki etkilerinin olumlu olduğu belirtilirken (Kapar, 2005, s.368) ekonomik kriz dönemlerindeki etkileri eleştirilmektedir. Dolayısıyla AİPP'nin hassas bir şekilde tasarlanması hem bu politikaların işgücü piyasası üzerindeki etkilerini artıracak hem de kaynakların daha etkin kullanılmasını sağlayacaktır.

AİPP işsizlerin işgücü piyasasına daha hızlı entegre olmasını desteklerken PİPP ise işsizleri maddi olarak desteklemektedir (Bircă, 2023). Bu bağlamda PİPP'nin işsizlere doğrudan yiyecek sunarken, AİPP'nin ise işsizlere sunulan bu yiyeceğin nasıl elde edileceğini gösterdiğini söylemek mümkündür (Svabova ve Kramarova, 2021, s.2). Bununla birlikte PİPP'nin artan işsizlik sorununa çözüm üretememesi, istihdam artışını sağlayamaması, işsizlerin çalışma arzusunu azalttığı ve çalışmak yerine işsiz kalmayı daha avantajlı hale getirdiği için mevcut işsizliği daha da artırması gibi nedenlerle bu politikalarla ilgili çeşitli tartışmalar yaşanmaktadır. Nitekim bireylerin işsiz kalmanın avantajlarından faydalanmak için iradi olarak işsiz kaldığı yönündeki düşünce giderek yaygınlık kazanmaktadır. Bu doğrultuda satın alma gücünü korumak için uygulanan PİPP ikincil öncelikte yeniden düzenlenirken AİPP yaygınlık kazanmaktadır (Kapar, 2005, s.342-343). Bu bağlamda PİPP her ne kadar işsizleri maddi olarak desteklese de işsizlerin çalışmadan doğrudan gelir elde etmesi onların sorumluluk duygusunun körelmesine ve işsizlere yapılan ödemelerin bütçe üzerindeki yükünün artmasına sebep olabilir. PİPP'nin hassas bir şekilde tasarlanması ise bu politikaların işgücü piyasası üzerindeki etkilerini artırarak kaynakların daha adil kullanılmasını sağlar.

AİPP ve PİPP ile ilgili önemli bir konuda bu politikalar arasındaki ilişkiyle ilgilidir. Çoğunlukla AİPP'nin uygulandığı ülkelerde işsizlik sigortası gibi PİPP'de uygulanmakta ve ülkeler politika tercihiinde bulunurken koordinasyon içerisinde hareket etmeye önem göstermektedir (Betcherman vd., 1999, s.3-4). Diğer taraftan işsizlikte yaşanan artışlar PİPP'ye olan ilgiyi azaltırken, AİPP'ye olan ilgiyi artırmaktadır. Bu kapsamda özellikle uzun süreli işsizlerin ve dezavantajlı grupların iş bulmasına yardımcı olmak amacıyla kamu kaynaklarının PİPP'den AİPP'ye doğru kaydırılması şeklinde yeni stratejiler geliştirilmeye başlanmıştır. Aktivasyon stratejisi olarak bilinen bu strateji, işsizlere PİPP dâhilinde doğrudan mali kaynak sağlamak yerine onlara kendi gelirlerini kendilerinin kazanabileceği bir iş bulmayı ve PİPP için yapılan harcamaların bütçedeki payının azaltılmasını amaçlamaktadır. Buradaki temel düşünce, işgücü piyasası politikalarına yönelik kamu harcamaları üzerindeki

dengeyi PİPP'den AİPP'ye doğru kaydırmaktır (Martin, 2015, s.1-2).

OECD, AİPP'yi kamu istihdam hizmetleri ve yönetimi, mesleki eğitim programları, istihdam sübvansiyonları, desteklenmiş istihdam ve rehabilitasyon, doğrudan kamu istihdam programları ve kendi işini kuranlara yönelik destekler şeklinde sınıflandırırken PİPP'yi ise işsizlere gelir yardımı ve desteği ile erken emeklilik şeklinde sınıflandırmaktadır (OECD, 2022).

2.1. Aktif İşgücü Piyasası Politikaları

Öncelikle "politika" ve "program" terimlerinin farklı anlamlar taşıdığını belirtmek gerekir. Bu bağlamda politika terimi hükümetlerin belli iktisadi konularla alakalı olarak almayı istediği geniş yönelimi ifade eden bir terimdir. Örnek vermek gerekirse hükümet PİPP yerine AİPP'nin uygulanmasına ya da işgücü piyasasının esnekliğinin artırılmasına karar verebilir. Program terimi ise mesleki eğitim programları, ücret sübvansiyonları gibi uygulamalar aracılığıyla bu politikaların yürütülebilmesi için alınan önlemleri ifade etmektedir. Dolayısıyla aktif işgücü programları yerine AİPP'de kullanılabilir (Pierre, 1999, s.3; Çapar Dirioz, 2012, s.23).

AİPP; işgücü talebinde, işgücü arzında ve bunların eşleşme sürecinde değişikliklere yol açarak işgücü piyasasının işleyişini iyileştirmeyi amaç edinen ve kamu tarafından finanse edilen müdahalelerdir (Spahiu, 2023). OECD ise AİPP'yi, bireylerin daha kolay bir şekilde işe yerleşmesini sağlamayı ya da kazanç kapasitelerini artırmayı amaç edinen temel eğitim haricindeki harcamaları kapsayan politikalar şeklinde tanımlamaktadır (OECD, 2008). Bu politikaların iki çeşit işlevi vardır. Birinci işlevi mevcut çalışanların işsiz kalmasını önlemektir. Bu işlev, daha çok ekonomik durgunluk dönemlerinde istihdamın korunmasını sağlamak için işletmelere ücret sübvansiyonu ve iş eğitimi desteği sunularak sağlanır. İkinci işlev ise işsizlerin hızlı bir şekilde istihdam edilmesine yöneliktir. Bu işlev, işgücü piyasasında nitelikli işgücü talebini karşılamak amacıyla mesleki eğitim sağlanması gibi araçlarla yerine getirilir (Lee, 2024).

AİPP'nin başlıca amaçları mesleki eğitim programlarıyla katılımcıların niteliklerinin ve becerilerinin geliştirilerek beşeri sermayenin artırılması, işverenlere sağlanan sübvansiyonlarla mevcut istihdamın korunması ve/veya artırılması ve kamu istihdam hizmetleriyle de işverenler ve iş arayanlar arasındaki eşleştirmenin en etkin şekilde sağlanması şeklinde açıklanabilir. AİPP'nin amaçlarından bir diğeri de istihdamında problem yaşanan dezavantajlı grupları (eski hükümlüler, gençler, göçmenler, engelliler, uzun süreli işsizler, kadınlar vs.) istihdamda dâhil etmek şeklindedir (Kuddo, 2009, s.40). Nitekim işgücü arz ve talebinin artmasıyla istihdamda artıracığı için bu durumda açık iş sayısı azalır ve buna bağlı olarak yukarı yönlü ücret baskısı ve işgücü darboğazı da azalır (Betcherman vd., 1999, s.2). AİPP'ye olan eğilim ise bu politikaları işgücü üretkenliğini artırma ve yoksulluğu azaltma gücüne sahip

bir araç olarak benimseyen gelişmekte olan ülkelerde daha hızlı artmaktadır (Goulas ve Zervoyianni, 2018, s.1).

İstihdam edilebilirliğin artırılması ve işsizliğin azaltılması için politik bir tercih olan AİPP, günümüzde yaygın olarak kullanılmasına rağmen bu politikaların etkinliği süregelen bir tartışma konusu olmuştur. Bu kapsamda politika değerlendirmesine yönelik artan ihtiyaç, özellikle bu politikaları kullanma konusunda uzun bir geçmişe sahip OECD ülkelerinde de ön plana çıkmaktadır. Bu ülkelerde veri kalitesi ve kullanılabilirliğinde hızlı bir iyileşmenin olması ise politika etkinliğinin daha iyi değerlendirilmesine imkân sağlar. AİPP'nin etkinliği ise daha çok program tasarımı, uygulamaya ve bunların içinde faaliyet gösterdiği genel makro iktisadi koşullar ile işgücü piyasasının yapısına bağlı olduğundan AİPP'nin işgücü piyasasının ve işsizlerin özel ihtiyaçlarına göre tasarlanması büyük önem arz eder (Angel-Urdinola vd., 2010, s.9). Ayrıca AİPP'den beklenen etkinin ortaya çıkması için gerekli finansmanın sağlanmış olmasının yanı sıra hedeflemenin de iyi yapılması gerekmektedir (Arlow, 2023). AİPP etki değerlendirmelerinin odaklandığı en yaygın sonuçlar ise katılımcıların program sonrasında bir işe girip giremediği ve/veya kazanç elde edip edemediğidir (Spahiu, 2023).

OECD ülkelerinde uygulanan AİPP üç dönemde incelenebilir. Birinci dönem, işgücü ile ilgili çeşitli problemlerin yaşandığı 1950'li ve 1960'lı yılları kapsayan dönemdir. Bu dönemde OECD ülkeleri, endüstriyel ekonomiyi büyütme ve bireylere yeni beceriler kazandırarak nitelikli eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla aktif nitelikli işgücü piyasası politikaları tasarlamıştır. Petrol krizinin yaşandığı 1973-1975 yıllarını kapsayan ikinci dönemde ülkeler, yüksek işsizlikle mücadele için aktif nitelikli bu politikaları daha yoğun olarak kullanmaya başlamışlardır. Son olarak üçüncü dönem ise 1990'lı yılların ortalarından itibaren uygulanan tedbirleri kapsar. Bu dönemde uygulanan AİPP'nin esas amacı işsizlerin işgücü piyasasına girişini teşvik etmek ve bunların işe girişini kolaylaştırmaktır (Bonoli, 2010: 443).

Farklı ülkelerde farklı başlıklarla da uygulanabilen AİPP'yi OECD'nin sınıflandırdığı şekilde altı ana kategoride incelemek mümkündür.

a. Kamu İstihdam Hizmetleri ve Yönetimi: Çoğunlukla istihdam ofislerinde gerçekleştirilir ve amacı iş arayanları niteliklerine en uygun açık iş pozisyonlarıyla eşleştirmektir (Levy-Yeyati, 2019). Bu tür faaliyetler iş arayanlara açık iş pozisyonları hakkında bilgi sunmak, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı yapmak, iş ve işçi arayanları eşleştirmek ve bireylerin işe hazır olup olmadığını belirlemek için bu bireyleri test etmek gibi iş arama verimliliğini artırmaya yönelik faaliyetlerdir. Kamu istihdam hizmetlerinin işgücü piyasası üzerindeki etkileri genellikle kısa vadede etkilidir ve bu hizmetlerin maliyetleri diğer AİPP türlerine göre daha düşüktür (Angel-Urdinola vd., 2010, s.10).

İşverenler yeni işçiler bulmak için çoğunlukla aile, arkadaş veya mevcut çalışanların yakınları gibi enformel ağları kullanır. İşgücü piyasasına yeni katılanlar ise genellikle bu ağlardan yoksundur ve bu durum onların iş bulma imkânını kısıtlamaktadır. Bu durumda istihdam hizmetleri, iş bulma imkânı kısıtlı olanlar için çeşitli faaliyetlerde bulunarak bu bireyleri kriterlerine uygun işlerle eşleştirmektedir. Bu hizmetler çoğunlukla kamunun yanında özel istihdam ofisleri aracılığıyla da yapılabilmektedir (Cunningham vd., 2010, s.7). Ayrıca bu hizmetlerin işsizlikle mücadelede etkileri olsa da uzun vadede beşeri sermayeyi artıramaması ve işgücü talebini temelden değiştirememesi gibi nedenlerle eleştirilmektedir (Bown ve Freund, 2019, s.7).

b. Mesleki Eğitim Programları: Mesleki eğitim yoluyla bireylerin istihdam edilebilirliğini artırmak için uygulanan programlardır (Mitra, 2023). Bu programlar özellikle eğitim-öğretim sistemi dışındaki işsizlerin (eğitimde ve istihdamda olmayan) işgücüne kazandırılması için uygulanır. Mesleki eğitim programları genel eğitim (yabancı dil, bilgisayar becerisi vb.) ya da özel mesleki beceri (firmaya ya da sektöre özel beceri) sağlayan sınıf eğitimi, iş başında eğitim ve çıraklık gibi eğitim faaliyetlerini kapsar. Bu yönüyle programların amacı, katılımcıların hızlı bir şekilde iş bulmasını sağlayacak becerilerle donatılmasını sağlamak, katılımcılara iş başı eğitim verilmesi yoluyla iş deneyimi sağlamak ve işverenlerin potansiyel elemanları önceden test etmesine imkân tanımak şeklinde sıralanabilir (Angel-Urdinola vd., 2010, s.11-12).

Mesleki eğitim programları, kamu desteğinin olduğu faaliyetlerdir. Bu faaliyetler, çoğunlukla kamu eğitim kurumları aracılığıyla sağlandığı gibi aynı şekilde eğitim maliyetlerinde yine kamu tarafından karşılanır. Ülkelerin çoğunda bu programlar uzun süreli işsizleri, toplu şekilde işten çıkartılanları ve eğitimini yarıda bırakıp iş hayatına atılmak zorunda kalan gençleri hedefleyen faaliyetlerden oluşur. Bu programlar her ne kadar verimliliği ve istihdam edilebilirliği artırsa bile maliyetlerinin yüksek olması ve işgücü talebinin ve iş olanaklarının düşük olduğu dönemlerde etkilerinin zayıf olması şeklinde çeşitli sınırlamaları da mevcuttur (Betcherman vd., 1999, s.5).

c. İstihdam Sübvansiyonları: İşletmelerde işgücü maliyetlerini azaltarak işgücü talebini artırmak amacıyla uygulanmaktadır (Mitra, 2023). Bu sübvansiyonlar, işverenlere yeni işçi istihdam etmeleri ve/veya hâlihazırda çalışan fakat işine son verilecek işçilerin işten çıkarılmaması için alınan tedbirleri kapsamaktadır. Sübvansiyonlar, ücret sübvansiyonları yoluyla doğrudan sağlanabileceği gibi sosyal güvenlik muafiyeti ve işgücü vergilerinde indirim gibi dolaylı olarak da sağlanabilir. Doğrudan sağlanan ücret sübvansiyonlarının kapsamının özellikle ekonomik kriz dönemlerinde hızlı bir şekilde genişletilebilme imkânının olması, mevcut işleri geçici olarak sürdürmeyi ve işten çıkarmaları önleyebilir (Angel-Urdinola vd., 2010, s.12-13).

d. Koruyucu ve Destekleyici İstihdam Programları: Düzenlenen programlar ile dezavantajlı gruplar arasında sayılan engellilerin mesleki becerilerinin geliştirilmesi suretiyle istihdam edilebilirliklerinin artırılması amaçlanır. Ayrıca bu programlar sayesinde engellilerin engellerine uyar işlerde istihdamı sağlanarak bu kişilerin işe ve işyerine uyumunun sağlanması arzu edilir.

- e. Doğrudan Kamu İstihdam Programları: Ülkeler, özellikle işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde kamu bünyesinde yeni istihdam alanları oluşturarak işsizlikle mücadele eder. Bu kapsamda ekonomik kriz, doğal afet gibi olağanüstü dönemlerde meydana gelen iş kayıpları nedeniyle haneleri ani gelir kaybından ve yoksulluktan korumak amacıyla kamu istihdam programları düzenlenir. Çoğunlukla emek yoğun işleri kapsayan bu programlar, nispeten düşük bir ücretle katılımcılara doğrudan ve geçici iş olanakları sağlar. Programların faaliyet alanının istenildiği zaman genişletilebilmesi veya daraltılabilmesi diğer AİPP türlerine nazaran daha avantajlıdır. Bununla beraber bu programlar kısa vadeli bir önlemdir ve refah ve istihdam üzerindeki etkileri ise çoğunlukla sadece kısa dönemde olumludur (Angel-Urdinola vd., 2010, s.13). Katılımcılara kamuda veya kâr amacı gütmeyen sektörlerde çoğunlukla 3 ila 12 ay kadar devamlı olmayan bir iş imkânı sağlayan bu programlar, genellikle uzun süreli işsiz ve düşük vasıflı gençler gibi dezavantajlı gruplara yönelik düzenlenir (Heckman vd., 2009).
- f. Kendi İşini Kuranlara Yönelik Destekler: Girişimciliği artırmaya yönelik uygulanan teşvikler, kişilerin ücretli bir işte istihdam edilmesini sağlamak yerine bu kişilerin girişimci sıfatıyla kendi işini kurup bu işte istihdam edilmesini teşvik edici uygulamalardır. Teşvikler sayesinde kişiler kendi işini kurduklarında başka kişilerin istihdamını sağlayacağı için işsizlikle mücadelede beklenenden daha fazla etki ortaya çıkabilir (Öçal ve Korkmaz, 2020, s.743). Bununla birlikte bu teşvikler işsizlikle mücadelede ve istihdamı artırmada diğer AİPP kapsamındaki programlara kıyasla daha az tercih edilmektedir. Bunun önemli bir nedeni, serbest mesleğin işsizlerin sahip olmadığı birçok beceriyi gerektiriyor olmasıdır. Bu kapsamda OECD ülkeleri, diğer programlarla kıyaslandığında bu tür teşvikler için daha az harcama yapmaktadır (Bown ve Freund, 2019, s.9).

2.2. Pasif İşgücü Piyasası Politikaları

İşsizliğin sebep olduğu maddi kayıpları gidermek amacıyla ortaya çıkan PİPP, maddi kayıpları hafifletmek için uygulanan sosyal nitelikli politikalarlardır. Bu politikaların özünde işsizliğin azaltılması ve istihdamın ve/veya istihdam edilebilirliğin artırılması yer almaz. Dolayısıyla bu politikalarla işsizlikten kaynaklanan yoksulluğu azaltması nedeniyle sosyal bir araç olarak bahsetmek mümkündür (Lubk, 2016, s.115). Bu bağlamda PİPP'nin esas görevi gelir kayıplarını telafi etmek, yoksulluğun önüne geçmek ve bu sayede işsizleri sosyal dışlanmaya karşı korumaktır (Zieliński, 2015, s.189). Dolayısıyla PİPP'nin esas amacı satın alma gücündeki ani düşüşü önlemek olduğu için istihdamın artırılmasındaki ve/veya

işsizliğin azaltılmasındaki rolü yetersizdir (Arslan ve Ulaş, 2004, s.106).

PİPP, işsizliğin yol açtığı ekonomik problemlerin kaçınılmaz olması sebebiyle Fransa ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerin de dâhil olduğu OECD ülkeleri başta olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde, özellikle işsizliğin yoğun olduğu kriz dönemlerinde sıklıkla uygulanmaktadır. PİPP'yi OECD'nin sınıflandırdığı şekilde iki ana kategoride incelemek mümkündür.

a. İşsizlere Gelir Yardımı ve Desteği: Ülkeler, işsizliğin neden olduğu kazanç kayıplarını azaltmak için işsizlere çeşitli şekillerde destekler sunmaktadır. Bu desteklerden en fazla kullanılanı ise işsizlik sigortası ve işsizlik yardımlarıdır.

İşsizlik sigortası, belirli nedenlerle gayri iradi olarak işsiz kalan kişinin refah seviyesindeki azalışı engelleyerek gelir dağılımında adaleti sağlamak amacıyla belli kriterlere göre uygulanan sigortacılık faaliyetidir. Çoğunlukla kamu kurumları tarafından yürütülen ve sisteme katılımın zorunlu olduğu işsizlik sigortası uygulaması ile işsiz kalanlar belli bir süreliğine desteklenerek, satın alma gücünün ve talepteki azalışın önüne geçilmesi ve bu sayede üretimin azalmasından ve toplam talepteki düşüşten kaynaklı işsizliğin önlenmesi amaçlanmaktadır (Gündoğan, 2019, s.177).

İşsizlik yardımı, işsizlik sigortasına hak kazanamayan fakat yardıma muhtaç olan kişilere yönelik bir uygulamadır. İşsizlik sigortasından yararlanma kriterleri sebebiyle işsizlerin birçoğu bu kriterleri karşılayamamakta ve işsizlik sigortasından yararlanamamaktadır. Bu durumda bu kişilerin maddi ihtiyaçları katkı payı/prim ödeme zorunluluğu gibi herhangi bir kriter gerektirmeyen işsizlik yardımları sayesinde karşılanmaktadır. Bu yardımlar özellikle kriz dönemlerinde yoksullukla mücadelede uygulanan en önemli PİPP araçlarından (Öçal ve Korkmaz, 2020, s.735). İşsizlik yardımlarının finansmanı devlet tarafından karşılanır ve yardımlardan faydalanan kişiler bu yardımlar karşılığı herhangi bir sorumluluk üstlenmez. Ayrıca işsizlik yardımlarından, işsizlik sigortasından yararlanma süresi bitmesine rağmen herhangi bir işe yerleşemeyen kişiler veya bu yardımlara olan muhtaçlığını ispatlamaları durumunda herkes yararlanabilir. Bu yardımlar belli bir süre için sağlanabilirken muhtaçlığın devam etmesi durumunda süre sınırlaması olmadan da sağlanabilmektedir (Tekeli, 2018, s.133).

b. Erken Emeklilik: Yaşlı çalışanların emekli olma yaşının düşürülerek bu kişilerin olması gereken yaştan daha önce emekli edilmesidir. Emeklilik yaşının öne çekilmesiyle işten çıkarılması muhtemel genç işgücünün işine devam etmeleri, işsiz gençlerin istihdam edilmesi ve bu sayede işsizliğin azaltılması amaçlanır. Bununla birlikte erken emekli edilen kişiler belli bir iş deneyimine sahip oldukları için kısa zamanda tekrar iş bulup çalışmaya başlamasıyla bu durum genç işgücünün istihdamını sınırlandırabilmekte ve nihai olarak uygulamadan beklenen etki

azalabilmektedir. İlaveten erken emekli olanların hem kayıt dışı istihdam edilmesi halinde sosyal güvenlik sistemine prim ödememesi hem de bu kişilerin uzun yıllar boyunca emekli maaşı almaları durumunda sosyal güvenlik sistemi üzerinde aşırı yük oluşmakta ve bu sebeple sosyal güvenlik sistemi gelir gider dengesi bozulabilmektedir (Taş ve Bozkaya, 2014, s.167).

3. OECD ÜLKELERİNDE İŞGÜCÜ PİYASASI POLİTİKASI UYGULAMALARI

Ülkeler mevcut ekonomik koşullara ve işgücü piyasasının yapısına göre işgücü piyasası politikalarıyla işsizlikle ve yoksulluk gibi işsizliğin neden olduğu problemlerle mücadele eder. Bu politikalarla elbette işsizliğin sifıra indirilmesi pek mümkün olmasa bile en azından işsizliğin istenilen düzeye indirilmesi veya istihdamın korunmasıyla mevcut işsizliğin daha da artmasının önüne geçilmesi

amaçlanır. Dünyada birçok ülkede olduğu gibi OECD ülkeleri de işsizlikle ve işsizliğin sebep olduğu kazanç kayıplarıyla mücadelede çeşitli politikaları hayata geçirmiş ve bu politikaları geçmişten günümüze özellikle olağanüstü dönemlerde artan bir ilgiyle uygulamış ve uygulamaya devam etmektedir. Çalışmanın bu bölümünde seçilmiş OECD ülkelerinde uygulanan işgücü piyasası politikaları için yapılan kamu harcamalarının GSYİH'ya oranı ve bu politikalarından yararlanan katılımcıların işgücüne oranı incelenerek OECD ülkelerinde işgücü piyasası politikası uygulamaları ele alınmıştır. Çalışmada kullanılan ülkeler belirlenirken OECD veri tabanında daha düzenli verilere sahip ülkeler tercih edilmiştir. Bununla ilgili ilk olarak Tablo 1'de 2004-2020 yılları arasında seçilmiş OECD ülkelerinde AİPP harcamalarının GSYİH'ya oranlarıyla ilgili aldığı değerler incelenmiştir.

Tablo 1. Seçilmiş OECD Ülkelerinde AİPP Harcamalarının GSYİH'ya Oranı (2004-2020), (%)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020
Avustralya	0,38	0,33	0,31	0,33	0,26	0,25	0,24	0,24	0,23	0,25	0,30
Avusturya	0,56	0,67	0,62	0,80	0,71	0,79	0,76	0,78	0,75	0,70	0,78
Belçika	0,63	0,64	0,69	0,72	0,72	0,74	0,69	0,81	0,83	0,83	0,86
Kanada	0,34	0,30	0,28	0,33	0,24	0,22	0,25	0,22	0,21	0,21	0,24
Danimarka	1,64	1,46	1,34	2,02	1,94	2,03	2,02	1,95	1,89	1,88	1,78
Estonya	0,06	0,07	0,07	0,22	0,28	0,19	0,30	0,41	0,47	0,52	0,58
Finlandiya	0,93	0,87	0,78	1,00	0,98	1,05	0,98	0,98	0,94	0,92	0,86
Fransa	0,96	0,92	0,81	1,07	0,86	0,94	1,07	0,91	0,76	0,72	0,76
Almanya	1,13	0,94	0,88	0,90	0,68	0,65	0,63	0,66	0,68	0,59	0,61
Macaristan	0,30	0,33	0,34	0,60	0,73	0,94	0,91	0,83	0,63	0,57	0,59
İrlanda	0,56	0,52	0,60	0,90	0,89	0,78	0,51	0,42	0,36	0,31	0,28
İtalya	0,60	0,48	0,45	0,42	0,45	0,37	-	-	0,42	0,27	0,32
Letonya	0,12	0,24	0,12	0,56	0,23	0,19	0,19	0,19	0,19	0,15	0,14
Litvanya	0,20	0,26	0,24	0,30	0,24	0,24	0,30	0,30	0,27	0,21	0,22
Lüksemburg	0,42	0,42	0,36	0,41	0,46	0,47	0,60	0,61	0,55	0,56	0,56
Hollanda	1,24	1,07	0,94	1,09	0,87	0,82	0,71	0,64	0,59	0,56	0,55
Polonya	-	0,45	0,55	0,68	0,44	0,48	0,44	0,42	0,36	0,32	0,31
Portekiz	0,65	0,57	0,54	0,67	0,50	0,66	0,55	0,47	0,41	0,39	0,42
Slovak Cumhuriyeti	0,23	0,31	0,25	0,32	0,25	0,20	0,26	0,23	0,24	0,23	0,28
Slovenya	0,23	0,26	0,18	0,50	0,27	0,37	0,24	0,25	0,23	0,20	0,21
İspanya	0,76	0,71	0,72	0,81	0,57	0,55	0,55	0,68	0,69	0,68	0,68
İsveç	1,02	1,16	0,82	1,09	1,26	1,31	1,16	1,12	1,11	1,02	0,95
İsviçre	0,68	0,57	0,47	0,58	0,52	0,55	0,59	0,59	0,56	0,55	0,60
OECD Geneli	0,53	0,50	0,44	0,57	0,51	0,52	0,52	0,50	0,47	0,45	0,49

Kaynak: OECD veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 1 verilerine göre OECD ülkeleri genelinde AİPP harcamalarının GSYİH'ya oranı 2004 yılında %0,53 iken bu oran ele alınan yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izleyerek 2020 yılında %0,49 seviyesine gerilemiştir. Bu durum OECD ülkeleri genelinde AİPP'nin GSYİH'ya oranının azaldığını göstermektedir. Bununla beraber AİPP harcamalarının GSYİH'ya oranının Estonya başta olmak üzere Avusturya, Belçika, Danimarka, Macaristan, Letonya, Litvanya, Lüksemburg ve Slovak Cumhuriyeti'nde ise artma eğiliminde olduğu görülmüştür. Bu durum bahsi geçen ülkelerde AİPP'nin öneminin attığını göstermektedir.

Tablo 2'de 2004-2020 yılları arasında OECD ülkelerinde PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranlarıyla ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 2. Seçilmiş OECD Ülkelerinde PİPP Harcamalarının GSYİH'ya Oranı (2004-2020),(%)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020
Avustralya	0,62	0,48	0,44	0,50	0,57	0,68	0,63	0,62	0,55	1,03	1,45
Avusturya	1,36	1,33	1,10	1,33	1,23	1,38	1,48	1,40	1,31	1,27	1,72
Belçika	2,21	2,02	1,84	1,97	1,86	1,78	1,45	1,29	1,15	1,00	1,09
Kanada	0,66	0,58	0,64	0,79	0,59	0,56	0,65	0,56	0,49	0,50	1,11
Danimarka	2,59	1,80	1,17	1,73	1,64	1,40	1,12	1,08	0,98	0,95	1,28
Estonya	0,17	0,08	0,21	0,84	0,43	0,38	0,44	0,38	0,40	0,45	0,89
Finlandiya	1,95	1,63	1,28	1,69	1,39	1,80	1,81	1,56	1,27	1,14	1,72
Fransa	2,12	1,80	1,53	1,93	1,96	2,07	1,94	1,96	1,90	1,86	2,17
Almanya	2,16	1,61	0,99	1,14	0,92	0,91	0,80	0,73	0,68	0,69	0,93
Macaristan	0,37	0,35	0,36	0,70	0,41	0,26	0,23	0,21	0,20	0,21	0,29
İrlanda	-	-	-	2,79	2,37	1,77	1,06	0,83	0,68	0,56	0,92
İtalya	0,51	0,54	0,60	0,95	1,11	1,15	1,10	1,08	1,06	1,21	1,51
Letonya	0,36	0,27	0,33	0,69	0,26	0,36	0,44	0,41	0,40	0,42	0,51
Litvanya	0,11	0,12	0,15	0,47	0,23	0,19	0,22	0,24	0,39	0,43	0,89
Lüksemburg	0,60	0,54	0,50	0,64	0,65	0,67	0,56	0,54	0,52	0,52	0,61
Hollanda	1,81	1,43	1,02	1,43	1,60	1,95	1,65	1,50	1,37	1,22	1,33
Polonya	-	0,70	0,35	0,33	0,32	0,31	0,24	0,20	0,15	0,13	0,14
Portekiz	1,17	1,15	1,07	1,44	1,69	1,55	1,19	1,03	0,95	0,86	1,04
Slovak Cumhuriyeti	0,33	0,33	0,42	0,58	0,42	0,35	0,34	0,33	0,31	0,33	0,46
Slovenya	0,34	0,38	0,26	0,67	0,85	0,63	0,49	0,43	0,38	0,37	0,54
İspanya	1,46	1,41	1,84	3,03	3,08	2,51	1,72	1,51	1,44	1,51	2,01
İsveç	1,30	1,00	0,54	0,75	0,62	0,61	0,55	0,52	0,46	0,43	0,64
İsviçre	0,90	0,65	0,43	0,64	0,49	0,58	0,65	0,63	0,55	0,53	0,75
OECD Geneli	0,83	0,70	0,62	0,92	0,85	0,81	0,72	0,66	0,62	0,65	0,90

Kaynak: OECD veritabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 2 verilerine göre OECD ülkeleri genelinde PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranı 2004 yılında %0,83 iken bu oranın 2020 yılına kadar azalma eğiliminde olduğu fakat 2020 yılında Covid-19 salgın hastalığının da etkisiyle %0,90 seviyesine yükseldiği gözlenmiştir. Özellikle 2019-2020 yılları incelendiğinde OECD ülkeleri genelinde PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranı 2019 yılında %0,65 iken bu oranın 2020 yılında %0,90 seviyesine yükselmesi, ülkelerin Covid-19 salgın hastalığının işgücü piyasası üzerindeki tahribatını en aza indirmek amacıyla PİPP'ye daha fazla önem verdiğini göstermektedir. 2004-2020 yılları arasındaki dönem incelendiğinde PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranı

Avustralya, Avusturya, Kanada, Estonya, Fransa, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya ve İspanya'da artma eğiliminde olduğu gözlenirken diğer ülkelerde ise azalma eğiliminde olduğu gözlenmiştir. OECD ülkeleri geneli ile ilgili Tablo 1 ve Tablo 2 verilerine göre bir karşılaştırma yapıldığında ise PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranının AİPP harcamalarının GSYİH'ya oranına göre daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Tablo 3'te 2004-2020 yılları arasında seçilmiş OECD ülkelerinde AİPP katılımcılarının işgücüne oranlarıyla ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 3. Seçilmiş OECD Ülkelerinde AİPP Katılımcılarının İşgücüne Oranı (2004-2020), (%)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020
Avustralya	2,0	1,4	1,8	2,3	2,0	1,9	2,4	2,3	2,5	2,6	3,2
Avusturya	2,3	2,9	3,1	4,0	3,5	3,8	3,7	3,9	3,9	3,6	3,5
Belçika	4,6	4,6	5,7	6,1	6,6	6,4	6,4	5,8	5,5	5,1	4,4
Kanada	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8
Danimarka	5,1	4,7	5,2	6,6	6,1	6,2	7,2	7,4	7,5	7,6	6,8
Estonya	0,2	0,3	0,2	0,9	1,0	0,6	2,2	4,1	4,9	5,5	5,7
Finlandiya	3,8	3,8	3,5	4,1	4,4	4,8	4,7	4,7	4,8	4,7	4,4
Fransa	5,4	5,6	5,5	5,6	5,0	6,2	6,7	6,2	5,1	5,2	3,5
Almanya	4,0	4,1	3,8	4,2	3,4	3,1	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8
Macaristan	2,0	1,9	2,8	4,8	7,4	5,2	5,7	4,8	4,5	3,5	4,0
İrlanda	3,6	2,9	2,9	4,2	4,2	4,2	3,8	3,2	4,1	4,8	4,7
İtalya	8,8	7,3	6,1	5,7	5,2	4,5	-	9,3	7,0	4,7	5,0
Letonya	0,4	0,9	0,5	2,9	1,5	1,3	0,9	1,0	0,9	0,7	0,7
Litvanya	0,9	1,2	1,0	1,3	1,5	1,5	1,4	1,5	1,2	0,9	0,8
Lüksemburg	-	5,0	6,1	7,3	7,5	8,5	8,5	8,4	7,6	6,9	6,8
Hollanda	4,7	3,8	3,6	4,5	4,2	4,0	3,9	3,8	3,8	3,9	3,8
Polonya	-	3,0	5,1	4,1	3,2	3,2	3,8	3,7	3,5	3,2	-
Portekiz	2,8	2,9	3,0	3,7	3,6	5,6	4,3	4,1	4,0	4,0	3,8
Slovak Cumhuriyeti	4,3	5,4	3,4	3,8	2,8	2,5	2,6	2,6	2,5	2,7	2,3
Slovenya	-	2,1	0,7	2,6	1,2	1,9	0,8	1,4	1,6	1,3	1,3
İspanya	9,6	13,4	12,2	8,7	7,5	7,3	7,1	10,4	12,7	12,2	11,4
İsveç	3,7	4,3	3,1	4,4	5,0	5,4	4,7	4,6	4,2	3,9	3,7
İsviçre	2,0	1,8	1,5	2,1	1,8	2,0	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1
OECD Geneli	3,2	3,4	3,3	3,9	3,7	3,8	3,7	4,0	4,0	3,8	3,6

Kaynak: OECD veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 3 verilerine göre OECD ülkeleri genelinde AİPP katılımcılarının işgücüne oranının zamanla arttığı görülmektedir. Nitekim AİPP katılımcılarının işgücüne oranı 2004 yılında %3,2 iken bu oran dalgalı bir seyir izleyerek 2020 yılında %3,6 seviyesine yükselmiştir. 2004-2020 yılları arasındaki dönemde AİPP katılımcılarının işgücüne oranı Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Litvanya, Hollanda, Slovak Cumhuriyeti ve

Slovenya'da azalma eğiliminde iken bu oranın İsveç'te fazla bir değişim göstermediği ve Estonya, Macaristan, Avustralya, Avusturya, Danimarka, İrlanda, Portekiz ve İspanya başta olmak üzere diğer ülkelerde ise artma eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

Tablo 4'te 2004-2020 yılları arasında PİPP katılımcılarının işgücüne oranlarıyla ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 4. Seçilmiş OECD Ülkelerinde PİPP Katılımcılarının İşgücüne Oranı (2004-2020),(%)

	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2018	2019	2020
Avustralya	5,4	4,6	5,3	5,2	6,4	7,0	6,5	6,2	5,7	11,9	8,1
Avusturya	7,5	6,8	5,8	6,6	6,5	7,1	7,7	7,4	7,0	5,9	8,9
Belçika	16,5	15,8	14,0	14,3	13,5	13,0	10,9	9,9	8,8	7,8	7,7
Kanada	3,2	2,9	3,1	3,8	2,9	2,7	2,9	2,6	2,3	2,2	4,7
Danimarka	9,7	7,0	4,5	6,6	6,3	5,6	4,7	4,6	4,2	4,0	-
Estonya	2,9	1,3	1,7	11,5	6,1	4,3	4,1	4,3	4,4	4,6	6,7
Finlandiya	13,3	10,3	8,3	10,3	9,1	11,2	11,8	10,7	9,2	8,9	12,2
Fransa	11,8	10,9	9,5	11,2	11,7	12,7	13,5	13,8	14,4	14,5	15,0
Almanya	10,1	9,6	7,0	7,3	6,6	6,5	5,7	5,4	5,0	4,8	5,8
Macaristan	3,1	3,5	3,2	8,4	6,3	4,3	3,9	3,3	3,0	2,9	3,5
İrlanda	8,5	7,5	9,6	18,9	18,3	15,5	11,7	9,8	8,1	7,0	20,9
İtalya	2,2	2,3	2,6	3,5	4,1	4,3	5,0	5,1	5,1	9,0	11,2
Letonya	3,5	3,0	2,7	5,7	2,9	3,5	3,8	3,5	3,1	3,2	4,2
Litvanya	1,7	1,1	1,5	3,7	2,4	2,2	2,3	2,3	3,3	3,4	12,9
Lüksemburg	3,0	3,0	2,8	3,6	3,2	3,4	2,9	2,8	3,2	3,1	3,6
Hollanda	8,5	6,9	5,4	7,1	8,3	9,9	9,4	8,6	7,6	7,0	7,4
Polonya	-	4,3	2,7	2,8	2,9	2,5	2,2	1,7	1,5	1,4	-
Portekiz	5,5	5,9	4,6	7,0	8,1	8,1	6,6	5,8	5,4	5,0	5,8
Slovak Cumhuriyeti	3,3	2,7	3,0	3,4	2,5	2,1	2,0	1,8	1,8	1,8	2,4
Slovenya	-	3,0	1,4	2,8	3,3	2,4	2,1	1,9	1,8	1,7	2,2
İspanya	6,3	6,1	7,9	13,0	12,4	11,0	8,7	8,0	7,8	8,1	9,2
İsveç	8,4	7,4	4,8	6,4	5,5	5,1	5,2	5,1	4,7	4,5	5,8
İsviçre	3,3	2,8	2,0	2,9	2,2	2,4	2,6	2,5	2,2	2,1	2,8
OECD Geneli	6,0	5,1	4,5	6,6	6,2	5,9	5,5	5,2	4,9	5,1	7,5

Kaynak: OECD veritabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 4 verilerine göre OECD ülkeleri genelinde PİPP katılımcılarının işgücüne oranının zamanla arttığı görülmektedir. Nitekim PİPP katılımcılarının işgücüne oranı 2004 yılında %6 iken bu oran dalgalı bir seyir göstererek 2020 yılında %7,5 seviyesine yükselmiştir. 2004-2020 yılları arası dönemde PİPP katılımcılarının işgücüne oranının Avustralya, Avusturya, Kanada, Estonya, Fransa, Macaristan, İrlanda, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Portekiz ve İspanya'da artma eğiliminde olduğu görülürken bu oranın diğer ülkelerde ise azalma eğiliminde olduğu gözlenmiştir. Ayrıca PİPP katılımcılarının işgücüne oranının İrlanda, Avustralya, Estonya, Fransa, İtalya, Litvanya ve İspanya'da belirgin bir şekilde arttığı gözlenirken bu oranın Belçika, Danimarka, Almanya ve İsveç'te ise belirgin bir şekilde azaldığı görülmüştür. OECD ülkeleri geneli ile ilgili Tablo 3 ve Tablo 4 verilerine göre bir karşılaştırma yapıldığında ise PİPP katılımcılarının işgücüne oranının AİPP katılımcılarının işgücüne oranına göre daha yüksek olduğu, AİPP ve PİPP katılımcılarının işgücüne oranının ele alınan yıllar itibarıyla arttığı ve bu artışın PİPP'de daha fazla olduğu gözlenmektedir. Bu doğrultuda OECD ülkeleri genelinde AİPP ve PİPP katılımcılarının işgücüne oranının zamanla arttığını söylemek mümkündür.

Tablo 5'te 2019 ve 2020 yılları için AİPP harcamalarının ana kategorilere göre GSYİH'ya oranları ile ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 5. Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ana Kategorilere Göre AİPP Harcamalarının GSYİH'ya Oranları (2019-2020),(%)

	Kamu İstihdam Hizmetleri ve Yönetimi		Mesleki Eğitim Programları		İstihdam Sübvansiyonu		Koruyucu ve Destekleyici İstihdam Programları		Doğrudan Kamu İstihdam Programları		Kendi İşini Kuranlara Yönelik Destekler	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Avustralya	0,17	0,19	0,01	0,03	0,01	0,01	0,06	0,07	s	s	s	S
Avusturya	0,18	0,22	0,40	0,44	0,06	0,05	0,02	0,02	0,04	0,04	s	0,01
Belçika	0,34	0,36	0,17	0,21	0,14	0,12	0,14	0,14	0,04	0,04	s	S
Kanada	0,10	0,14	0,06	0,06	s	0,01	s	s	0,02	0,01	s	S
Danimarka	0,38	0,37	0,36	0,31	0,17	0,12	0,98	0,98	s	s	s	S
Estonya	0,15	0,17	0,12	0,14	0,04	0,04	0,20	0,22	s	s	0,01	0,01
Finlandiya	0,15	0,16	0,35	0,36	0,08	0,05	0,13	0,15	0,19	0,13	0,01	0,01
Fransa	0,24	0,25	0,27	0,30	0,02	0,02	0,09	0,09	0,06	0,06	0,04	0,04
Almanya	0,34	0,33	0,18	0,19	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03	0,01	0,01
Macaristan	0,06	0,06	0,02	0,02	0,12	0,23	s	s	0,35	0,26	0,02	0,02
İrlanda	0,05	0,05	0,10	0,10	0,02	0,02	0,01	0,01	0,13	0,12	s	S
İtalya	0,07	0,12	0,13	0,12	0,07	0,07	0,01	0,01	s	s	s	S
Letonya	0,05	0,04	0,05	0,05	0,03	0,03	s	s	0,02	0,02	s	S
Litvanya	0,05	0,06	0,04	0,03	0,11	0,11	0,01	0,01	s	s	s	0,02
Lüksemburg	0,08	0,08	0,18	0,17	0,17	0,16	s	s	0,13	0,14	s	S
Hollanda	0,18	0,15	0,06	0,06	0,02	0,02	0,30	0,32	0,01	0,01	s	S
Polonya	0,07	0,07	s	s	0,06	0,05	0,15	0,15	0,01	0,01	0,03	0,03
Portekiz	0,09	0,13	0,18	0,16	0,07	0,08	0,02	0,02	0,02	0,04	s	S
Slovak Cumhuriyeti	0,04	0,05	0,02	0,01	0,11	0,15	0,04	0,04	0,01	s	0,01	0,02
Slovenya	0,07	0,08	0,04	0,05	0,05	0,05	s	s	0,03	0,03	s	S
İspanya	0,13	0,15	0,11	0,11	0,07	0,06	0,13	0,14	0,11	0,11	0,14	0,12
İsveç	0,26	0,26	0,06	0,06	0,46	0,39	0,24	0,24	s	s	s	S
İsviçre	0,10	0,12	0,15	0,14	0,07	0,09	0,23	0,25	s	s	s	S
OECD Genel	0,12	0,14	0,10	0,11	0,12	0,06	0,10	0,10	0,05	0,05	0,01	0,01

s: 0 veya 0,005'den küçük

Kaynak: OECD veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 5 verilerine göre 2019 yılı için OECD ülkeleri geneli ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında GSYİH'ya oranı en fazla olan kategoriler %0,12'lik bir oranla istihdam hizmetleri ve yönetimi ile istihdam sübvansiyonları olurken, mesleki eğitim programlarının ve koruyucu ve destekleyici istihdam programlarının GSYİH'ya oranı %0,10, doğrudan kamu istihdam programlarının GSYİH'ya oranı %0,05 ve kendi işini kuranlara yönelik desteklerin GSYİH'ya oranı %0,01 şeklinde gerçekleşmiştir. 2020 yılı için OECD ülkeleri geneli ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında ise GSYİH'ya oranı en fazla olan kategori %0,14'lük bir oran ile kamu istihdam hizmetleri ve yönetimi olurken, mesleki eğitim programlarının GSYİH'ya oranı %0,11, koruyucu ve destekleyici istihdam programlarının GSYİH'ya oranı %0,10, doğrudan kamu istihdam programlarının GSYİH'ya oranı %0,05 ve kendi işini kuranlara yönelik desteklerin GSYİH'ya oranı %0,01 şeklinde gerçekleşmiştir. Her iki yılda da Danimarka'nın kamu istihdam hizmetleri ve yönetimi ile koruyucu ve destekleyici istihdam programları harcamalarının, Avusturya'nın eğitim programları harcamalarının, İsveç'in istihdam sübvansiyonları harcamalarının, Macaristan'ın doğrudan kamu istihdam programları harcamalarının ve İspanya'nın ise kendi işini kuranlara yönelik harcamaların GSYİH'ya oranının daha fazla olduğu gözlenmektedir.

Tablo 6'da 2019 ve 2020 yılları için ana kategorilere göre AİPP katılımcılarının işgücüne oranları ile ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 6. Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ana Kategorilere Göre AİPP Katılımcılarının İşgücüne Oranı (2019-2020),(%)

	Mesleki Eğitim Programları		İstihdam Sübvansiyonları		Koruyucu ve Destekleyici İstihdam Programları		Doğrudan Kamu İstihdam Programları		Kendi İşini Kuranlara Yönelik Destekler	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Avustralya	0,09	0,26	0,21	0,36	2,11	2,44	0,13	0,03	0,04	0,05
Avusturya	2,45	2,37	0,48	0,41	0,38	0,49	0,16	0,13	0,08	0,08
Belçika	1,92	1,56	1,68	1,49	1,02	1,02	0,40	0,35	0,08	0,03
Kanada	0,37	0,47	0,06	0,07	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
Danimarka	1,87	1,71	1,69	1,18	3,99	3,93	s	s	s	S
Estonya	1,06	1,29	0,40	0,34	4,00	4,03	0,01	0,01	0,06	0,06
Finlandiya	2,34	2,20	0,58	0,54	0,47	0,56	1,14	0,97	0,15	0,16
Fransa	2,07	1,54	1,19	1,01	0,53	0,54	0,54	0,42	0,81	-
Almanya	1,27	1,29	0,22	0,20	0,06	0,06	0,23	0,23	0,06	0,05
Macaristan	0,14	0,13	0,98	1,79	s	s	2,27	1,99	0,14	0,12
İrlanda	2,65	3,03	0,49	0,36	0,27	0,27	1,42	1,03	s	S
İtalya	2,88	2,85	1,70	2,07	0,11	0,11	0,02	0,01	s	S
Letonya	0,27	0,29	0,19	0,17	S	s	0,23	0,24	0,02	0,02
Litvanya	0,17	0,13	0,70	0,54	0,06	0,04	s	s	s	-
Lüksemburg	1,07	1,01	4,95	4,90	0,01	0,01	0,88	0,89	0,01	0,01
Hollanda	1,26	1,21	0,99	1,22	1,60	1,57	0,02	0,02	s	S
Polonya	0,02	0,01	0,73	-	2,18	2,06	0,09	0,07	0,21	0,16
Portekiz	1,55	1,55	1,68	1,43	0,21	0,23	0,36	0,39	0,15	0,14
Slovak Cumhuriyeti	0,07	0,04	1,79	1,61	0,35	0,33	0,20	0,03	0,29	0,26
Slovenya	0,26	0,38	0,77	0,67	0,02	0,02	0,17	0,17	0,10	0,03
İspanya	1,35	1,25	5,29	4,82	0,62	0,50	0,83	0,68	4,07	4,08
İsveç	0,33	0,31	2,45	2,33	1,06	1,04	s	s	0,03	0,03
İsviçre	0,64	0,53	0,56	0,63	-	-	s	s	0,01	0,01
OECD Geneli	1,03	1,03	1,13	0,78	0,77	0,79	0,36	0,30	0,23	0,22

s: 0 veya 0,005'den küçük

Kaynak: OECD veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 6 verilerine göre 2019 yılı için OECD ülkeleri geneli ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında işgücüne oranı en fazla olan kategori %1,13'lük bir oranla istihdam sübvansiyonları olurken, mesleki eğitim programlarının işgücüne oranı %1,03, koruyucu ve destekleyici istihdam programlarının işgücüne oranı %0,77, doğrudan kamu istihdam programlarının işgücüne oranı %0,36 ve kendi işini kuranlara yönelik desteklerin işgücüne oranı %0,23 şeklinde gerçekleşmiştir. 2020 yılı için OECD ülkeleri geneli ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında ise işgücüne oranı en fazla olan kategori %1,03'lük bir oran ile mesleki eğitim programları olurken, koruyucu ve destekleyici istihdam programlarının işgücüne oranı %0,79, istihdam sübvansiyonlarının işgücüne oranı %0,78, doğrudan kamu istihdam programlarının işgücüne oranı %0,30 ve ve kendi işini kuranlara yönelik desteklerin işgücüne oranı %0,22 şeklinde gerçekleşmiştir. Her iki yılda da İtalya'nın mesleki eğitim programları katılımcılarının, Estonya'da koruyucu ve destekleyici istihdam programı katılımcılarının, Macaristan'da doğrudan kamu istihdam programları katılımcılarının ve İspanya'da ise kendi işini kuranlara yönelik desteklerden faydalanan katılımcıların işgücüne oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir. İstihdam sübvansiyonları katılımcılarının işgücüne oranı ise 2019 yılında İspanya'da, 2020 yılında ise Lüksemburg'da daha fazla olmuştur.

Tablo 7'de 2019 ve 2020 yılları için ana kategorilere göre PİPP harcamalarının GSYİH'ya, PİPP katılımcılarının ise işgücüne oranlarıyla ilgili değerler incelenmiştir.

Tablo 7. Seçilmiş OECD Ülkelerinde Ana Kategorilere Göre PİPP Verileri (2019-2020), (%)

	PİPP Harcamalarının GSYİH'ya Oranı				PİPP Katılımcılarının İşgücüne Oranı			
	İşsizlere Gelir Yardımı ve Desteği		Erken Emeklilik		İşsizlere Gelir Yardımı ve Desteği		Erken Emeklilik	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Avustralya	1,03	1,45	s	s	11,91	8,08	s	s
Avusturya	1,10	1,44	0,18	0,18	5,85	7,99	1,03	0,97
Belçika	0,81	0,97	0,18	0,12	6,69	6,99	1,12	0,70
Kanada	0,50	1,11	S	s	2,17	4,73	s	s
Danimarka	0,88	1,21	0,07	0,07	3,70	7,47	0,32	0,31
Estonya	0,45	1,00	s	s	4,56	6,68	s	s
Finlandiya	1,14	1,71	s	s	8,92	12,14	s	s
Fransa	1,87	1,16	s	s	14,48	14,92	s	s
Almanya	0,70	0,93	s	s	4,81	5,75	s	s
Macaristan	0,21	0,29	s	s	2,94	3,43	s	s
İrlanda	0,56	0,92	s	s	6,96	20,82	s	s
İtalya	1,20	1,50	0,01	0,01	8,88	11,22	0,02	0,02
Letonya	0,42	0,51	s	s	3,21	4,24	s	s
Litvanya	0,43	0,89	s	s	3,37	12,86	s	s
Lüksemburg	0,39	0,49	0,13	0,12	2,66	3,19	0,45	0,45
Hollanda	1,22	1,33	S	s	6,99	7,35	s	s
Polonya	0,07	0,10	0,05	0,04	0,87	-	0,48	0,39
Portekiz	0,55	0,75	0,31	0,30	3,51	4,46	1,54	1,41
Slovak Cumhuriyeti	0,23	0,36	0,09	0,10	1,33	1,96	0,48	0,45
Slovenya	0,37	0,54	s	s	1,68	2,24	s	s
İspanya	1,50	2,00	0,01	0,01	8,08	9,14	-	-
İsveç	0,43	0,64	s	s	4,45	5,88	s	s
İsviçre	0,52	0,75	s	s	2,07	2,73	s	s
OECD Geneli	0,62	0,87	0,03	0,03	4,92	7,29	0,20	0,19

s: 0 veya 0,005'den küçük

Kaynak: OECD veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Tablo 7 verilerine göre ilk olarak OECD ülkeleri geneli için PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranlarıyla ilgili bir inceleme yapıldığında işsizlere gelir yardımı ve desteği harcamalarının GSYİH'ya oranının 2019 yılında %0,62 düzeyinde, 2020 yılında ise %0,87 düzeyinde olduğu görülmektedir. Erken emeklilik uygulamasının GSYİH'ya oranının ise 2019 ve 2020 yılında %0,03 düzeyinde olduğu gözlenmektedir. Ülkeler bazında bakıldığında ise her iki yılda da işsizlere gelir yardımı ve desteği için yapılan harcamaların GSYİH'ya oranının en fazla İspanya'da, erken emeklilik için yapılan harcamaların GSYİH'ya oranının ise en fazla Portekiz'de olduğu görülmektedir. PİPP katılımcılarının işgücüne oranlarıyla ilgili bir inceleme yapıldığında ise OECD ülkeleri genelinde işsizlere gelir yardımı ve desteğinden faydalananların işgücüne oranının 2019 yılında %4,92 düzeyinde ve 2020 yılında %7,29 düzeyinde olduğu gözlenmektedir. Erken emeklilik uygulamasından faydalananların ise 2019 yılında işgücüne oranının 0,20 düzeyinde, 2020 yılında ise %0,19 düzeyinde olduğu gözlenmektedir. Ülkeler bazında bakıldığında ise işsizlere gelir yardımı ve desteğinin işgücüne oranının 2019 yılında en fazla Fransa'da, 2020 yılında ise İrlanda'da olduğu görülürken 2019 ve 2020 yılında erken emekliliğin işgücüne oranının ise en fazla Portekiz'de olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

İşgücü piyasasındaki dengesizliğin en önemli göstergelerinden birisi olan işsizlik, bireysel ve toplumsal birçok soruna yol açtığı için çözülmesi gereken en önemli sosyo-ekonomik problemlerden birisidir. Gelişmişlik

seviyesi ne olursa olsun diğer birçok ülkede olduğu gibi OECD ülkeleri de işsizlikle mücadele etmek ve işsizliğin yol açtığı sorunları ortadan kaldırmak için AİPP ve PİPP'den oluşan işgücü piyasası politikalarıyla işgücü piyasasına çeşitli müdahalelerde bulunmaktadır. AİPP kapsamında yürütülen programlar aracılığıyla işsizlerin kısa sürede istihdam edilmesi amaçlanırken, PİPP ile de işsizliğin yol açtığı kazanç kayıplarının hafifletilmesi amaçlanır. Bu politikaların işgücü piyasası üzerindeki etkileri ise büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda AİPP'nin işsizlikle mücadelede ve istihdam artırılmasında başarılı sonuçlar ortaya çıkarabilmesi için politika yapıcılarının bu politikaları iyi tasarlaması ve hedeflenen grupları hassas bir şekilde belirlemesi gerekmektedir. Ayrıca işgücünün istihdam edilebilirliğini artıran uygulamalara ağırlık verilmesi AİPP'nin etkinliğini artıracaktır. Aksi takdirde bu politikalar beklenen etki ortaya çıkmayacak, uzun vadeli istihdam sorunları devam edecek ve kaynaklar boşa harcanmış olacaktır. Aynı şekilde PİPP'nin de işsizliğin sebep olduğu kazanç kayıplarını en aza indirebilmesi için bu politikalar yararlanma kriterlerinin hafifletilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan bu politikaların işsizliği cazip kılarak insanların çalışmak yerine işsizliği tercih edebileceği göz önünde bulundurulduğunda PİPP kapsamında sağlanan ödemelerin politikacılar tarafından iyi ayarlanması gerekmektedir. Bu şartların sağlandığı durumda işgücü piyasası politikalarının hem etkinliği artacak hem de bu politikalar daha sürdürülebilir hale gelecektir. AİPP ve PİPP'nin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini daha net ortaya çıkarabilmek için ise bu konuda

mikroekonomik ve makroekonomik değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

OECD ülkelerinde işgücü piyasası politikası uygulamalarının incelendiği bu çalışmada, işgücü piyasası politikası kapsamında uygulanan AİPP ve PİPP'ye yer verilerek bu politikaların genel ekonomi içerisindeki yeri ele alınmıştır. Çalışmanın bulgularına bakıldığında ele alınan yıllar itibarıyla OECD ülkelerinde PİPP harcamalarının AİPP'ye göre GSYİH'ya oranının daha fazla olduğu ve AİPP ve PİPP harcamalarının GSYİH'ya oranının zamanla arttığı fakat bu artışın PİPP'de daha fazla olduğu belirlenmiştir. Aynı şekilde işgücü piyasası politikaları katılımcı oranları için bir değerlendirme yapıldığında PİPP katılımcılarının işgücüne oranının AİPP katılımcılarının işgücüne oranına göre daha yüksek olduğu, AİPP ve PİPP katılımcılarının işgücüne oranının ele alınan yıllar itibarıyla artış gösterdiği ve bu artışın PİPP'de daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ele alınan yıllarda AİPP için ana kategorilere göre harcama oranlarıyla ilgili bir değerlendirme yapıldığında kamu istihdam hizmetleri ve yönetiminin diğer kategorilere göre GSYİH'ya oranının daha fazla olduğu görülürken, PİPP için ana kategorilere göre harcama oranlarıyla ilgili bir değerlendirme yapıldığında ise işsizlere gelir yardımı ve desteğinin erken emekliliğe göre GSYİH'ya oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir. AİPP için ana kategorilere göre işgücü oranlarıyla ilgili bir değerlendirme yapıldığında mesleki eğitim programları ve ücret sübvansiyonlarının diğer kategorilere göre işgücüne oranının daha fazla olduğu görülürken, PİPP için ana kategorilere göre işgücü oranlarıyla ilgili bir değerlendirme yapıldığında ise işsizlere gelir yardımı ve desteği katılımcı oranlarının erken emekliliğe göre işgücüne oranının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Anderson, C.J. (2009). The private consequences of public policies: Active labor market policies and social ties in Europe. *European Political Science Review*, 1(3), 341–373.
- Angel-Urdinola, D.F., Semlali, A. ve Brodmann, S. (2010). Non-public provision of active labor market programs in Arab-Mediterranean Countries: An inventory of youth programs. *Social Protection Discussion Papers and Notes 55673*, The World Bank.
- Arlow, J. (2023). Trading labor for experience: The role of unpaid internships in shaping active labor market policies in Ireland since the Great Recession. *European Policy Analysis*, 9(3), 311-336.
- Arslan, H.B. ve Ulaş, D. (2004). İstihdamın korunması ve işten çıkarılanlara uygulanan yardımlar. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 4(1), 102-114.
- Aydoğdu, C. (2012). Avrupa Birliği'ne katılım sürecinde Türkiye'de esnek çalışma ve kadın istihdamına yönelik olarak yapılan çalışmalar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Uzmanlık Tezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü*, Ankara.
- Betcherman, G., Dar, A., Luinstra, A. ve Ogawa, M. (1999). Active labor market policies: Policy issues for East Asia. *Social Protection Unit, The World Bank, Second Draft*, 1-46.
- Bîrcă, A. (2023). Active labor market policies in the Republic of Moldova: implications for increasing employment.
- Bonoli, G. (2010). The political economy of active labor-market policy. *Politics and Society SAGE Publications*, 38(4), s.435-457.
- Bown, C.P. ve Freund, C. (2019). Active labor market policies: Lessons from other countries for the United States. *Working Paper Series WP19-2*, Peterson Institute for International Economics.
- Cunningham, W., Sanchez-Puerta, M.L. ve Wuermlı, A. (2010). Active labor market programs for youth: A framework to guide youth employment interventions. *Employment Policy Primer 58601*, The World Bank.
- Çapar Diriöz, S. (2012). İstihdamın artırılmasında aktif işgücü politikalarının rolü. *Uzmanlık Tezi. Yayın No: 2835*, Kalkınma Bakanlığı/Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Çınar, M. ve Taş, C. (2022). Türkiye'de bölgesel işsizlik ve suç türleri ilişkisi: Panel veri yaklaşımı. *Business and Economics Research Journal*, 13(2), 179-197.
- Ehlert, C. R. (2015). Evaluation of German active labour market policies and their organisational framework. *Springer Fachmedien Wiesbaden*.
- Goulas, E. ve Zervoyianni, A. (2018). Active labour-market policies and output growth: Is there a causal relationship? *Economic Modelling*, 73, 1-14.
- Gündoğan, N. (2019). İşsizlik ve emek piyasası politikaları. N. Gündoğan ve M.K. Biçerli (Ed), *Çalışma Ekonomisi* (s.165-192), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3442, Eskişehir.
- Heckman, J.J., Lalonde, R.J. Smith, J.A. (1999). The economics and econometrics of active labor market programs. In O. Ashenfelter ve D. Card (ed.), *Handbook of Labor Economics*, vol. 3, Elsevier Science.
- Irlandoust, M. (2023). Active labor market as an instrument to reduce unemployment. *Journal of Government and Economics*, 9, 100065.
- Kapar, R. (2005). Aktif işgücü piyasası politikaları. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 341-371.
- Knapieńska, M. ve Woźniak-Jasińska, K. (2024). The impact of labour market policies on outcomes in OECD countries: An empirical analysis. *Journal of International Studies*, 17(2), 38-52.
- Kuddo, A. (2009). Employment services and active labor market programs in Eastern European and Central Asian Countries. *Social Protection Discussion Papers and Notes 51253*, The World Bank.
- Lee, Y. M. (2024). Active labor market policies in an industrial crisis: Case of Korean shipbuilding industry and public employment services. *Review of Integrative Business and Economics Research*, 13(3), 42-58.
- Levy-Yeyati, E., Montané, M. ve Sartorio, L. (2019). What Works for Active Labor Market Policies? *CID Faculty Working Paper No. 358*.
- Lubk, C. (2016). The Concept of sustainability and its application to labor market policy: A discussion of political feasibility, implementation, and measurability., *Springer Gabler Wiesbaden, Germany*.
- Martin, J.P. (2015). Activation and active labour market policies in OECD Countries: Stylised facts and evidence on their effectiveness. *IZA Journal of Labor Policy* 4(4), 1-29.
- Mitra, P. P. (2023). Active labor market policies in developing Asia: Case study of India. L. Arthur ve D. Hondo (Ed.), *Strengthening active labor market policies to drive an inclusive recovery in Asia* (s.20-36), Asian Development Bank Institute.

- Morgan, R. ve O'Connor, K.J. (2021). Labor market policy and subjective well-being during the great recession. *Journal of Happiness Studies*, 23, 391-422.
- OECD, (2008). Glossary of statistical terms.
- OECD, (2022). The Scope and Comparability of Data on Labour Market Programmes. <https://www.oecd.org/els/emp/ALMPdata-Scope-and-Comparability.pdf> (Erişim Tarihi: 01.05.2023).
- Osmani, N., Nimani, P., Aqifi, B. ve Maloku, A. (2024). Unemployment in the Balkan countries and policies for its reduction [Special issue]. *Journal of Governance & Regulation*, 13(2), 443–451.
- Öçal, M. ve Korkmaz, A. (2020). Türkiye’de emek piyasası politikalarında yeni bir dönem: İşsizlik yardımı. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 7(3),731-754.
- Özgener, Ş. (2005). Çalışma hayatında esnekliğin işletme verimliliği üzerine etkileri: Karşılaştırmalı bir çalışma. *Amme İdaresi Dergisi*, 38(3), 51-79.
- Pierre, G. (1999). A framework for active labour market policy evaluation. *Employment And Training Papers* 49 (ILO, Cenevre).
- Rodgers, G. (2007). Labour market flexibility and decent work. New York: DESA Working Paper No:47 ST/ESA/2007/DWP/47.
- Sahnoun, M.– Abdennadher, C. (2021). Do active labor market policies Increase the subjective well-being of the unemployed? Evidence from OECD Countries. *Ekonomický časopis*, 69, č. 5, s. 447–471.
- Spahiu, E. (2023). Effectiveness of active labour market policies: Literature review. *EIRP Proceedings*, 18(1), 117-121.
- Svabova, L. ve Kramarova, K. (2021). An analysis of participation factors and effects of the active labour market measure Graduate practice in Slovakia – Counterfactual approach. *Evaluation and Program Planning*, 86(1), 1-12.
- Taş, S. ve Bozkaya, G. (2014). Avrupa Birliğine uyum sürecinde Türkiye’de uygulanan istihdam politikaları. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 151-176.
- Tekeli, S. (2018). İşsizlikle Mücadele ve İstihdam Politikaları. M.K. Biçerli ve V. Özgüler (Ed.), *İstihdam ve İşsizlik* (s.125-143), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2678, Eskişehir.
- Terziev, V. (2019). Effects of the impact of the active policies on the labor market. *International E-Journal of Advances in Social Sciences*. 5(14), 473-486.
- Tomić, V. (2021). Evaluation of the active labor market policies in the republic of Srpska. *Journal of Economic Development, Environment and People*, 10(3), 86-98.
- Ünsal, E.M. (2005). Makro İktisat. (6. Baskı). İmaj Yayıncılık.
- Yazar Aslan, B. (2021). OECD ülkelerinde güvenceli esneklik: Konumlanma ve sınıflandırma. *Journal of Social Policy Conferences*, 81, 367-392.
- Zieliński, M. (2015). Unemployment and labor market policy in visegrad group countries. *Equilibrium, Quarterly Journal Of Economics And Economic Policy*.